

Målnummer:	Ö3217-98	Avdelning:	
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2000-06-06		
Rubrik:	Resning. Fråga huruvida aktiebolag bort försättas i konkurs på ansökan av staten för en skattefordran, när skattefordringen preskriberats efter konkursansökningen men före konkursbeslutet.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 12 § lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar• 58 kap. 1 § 1 st. 4 mom. rättegångsbalken		
Rättsfall:	NJA 1999 s. 670		

REFERAT

Staten genom kronofogdemyndigheten ansökte, som innehavare av en skattefordran, d 10 dec 1997 om att Golden Line Aktiebolag skulle försättas i konkurs. Ansökningen delgavs företrädare för bolaget d 5 jan 1998. Solna TR beslöt d 21 jan 1998 att försätta bolaget i konkurs, eftersom bolaget vid verkställighet enligt 4 kap UB befunnits sakna utmätningsbara tillgångar och det inte visats att bolaget var solvent. I beslut d 28 jan 1998 avlog Svea HovR bolagets överklagande av konkursbeslutet. Sedan bolaget fullföljt talan mot HovR:ns beslut, fann HD i beslut d 3 april 1998 ej skäl att meddela prövningstillstånd. HovR:ns beslut skulle därför stå fast.

Golden Line Aktiebolag ansökte om resning.

Till stöd för sin ansökan åberopade bolaget, att bolaget hade ett löfte om tillskott från sin ägare och därför inte var insolvent, att skattefordringen preskriberats d 31 dec 1997, så att staten därefter inte var behörig att ansöka om konkurs, och att skatteskulden i vart fall betalats d 23 jan 1998.

Riksskatteverket bestred bifall till resningsansökningen.

Ärendet föredrogs.

Föredraganden, RevSkr Hallin, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut: Golden Line Aktiebolag debiterades tillkommande skatt för taxeringsåret 1990 med totalt 23 705 kr att betalas senast d 18 nov 1992. Efter överklaganden och beslut i kammarrätten vann taxeringsbeslutet laga kraft. Eftersom bolaget inte betalat skatteskulden och vid utmätning befunnits sakna utmätningsbara tillgångar, ansökte staten genom kronofogdemyndigheten i december 1997 om att bolaget skulle försättas i konkurs. Ansökningen delgavs bolaget i januari 1998. Bolaget invände bl a att skattefordringen preskriberats vid utgången av år 1996. Kronofogdemyndigheten hävdade att fordringen preskriberades först vid utgången av 1997 och att konkursansökningen avbröt preskriptionen. TR:n försatte bolaget i konkurs eftersom bolaget vid verkställighet enligt 4 kap UB befunnits sakna utmätningsbara tillgångar och det inte visats att bolaget var solvent.

Bolaget har som grund för resning bl a åberopat att skattefordringen var preskriberad redan när konkursansökningen delgavs bolaget och att staten därför inte var behörig borgenär när bolaget försattes i konkurs. Som ny

omständighet har bolaget åberopat att länsrätten i Stockholms län i Domskälen till en lagakraftvunnen dom d 14 april 1998 angående omprövning av skatten uttalat att ordinarie preskriptionsdag, enligt 3 § lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar, var d 31 dec 1997.

Enligt Riksskatteverket var staten behörig borgenär. Riksskatteverkets utgångspunkt för denna uppfattning är 10 § 1 st i lagen om preskription av skattefordringar. Innebörden av bestämmelsen är enligt verket att om fordringen helt eller delvis säkerställts genom ett exekutivt förfarande före preskriptionen får åtgärden fullföljas och medel som flyter in på grund av den exekutiva åtgärden får krediteras dvs redovisas till sökanden, utan hinder av preskription. Riksskatteverket framhåller vidare att bestämmelsen tillämpas på det beskrivna sättet i kronofogdemyndigheternas operativa verksamhet.

HD anser lika med Riksskatteverket att skattefordringen preskriberades d 31 dec 1997 oavsett konkursansökningen.

De fakta, som ligger bakom bedömningen i den av bolaget åberopade länsrättsdomen, åberopades redan i konkursärendet och är därför inte att anse som någon ny omständighet. Fråga är då om resning med anledning av preskriptionen kan beviljas därför att den rättstillämpning, som ligger till grund för konkursbeslutet, uppenbart strider mot lag.

Enligt 10 § lagen om preskription av skattefordringar---se HD:s beslut--- (Prop 1981/82:96 s 42.)

När staten fått en sakrättsligt fullbordad panträtt eller viss egendom utmätts för betalning av skattefordringen eller gäldenären försatts i konkurs, har betalning säkerställts ur ifrågavarande egendom. Däremot kan inte en ansökan om konkurs - lika lite som en ansökan om utmätning - anses ha säkerställt fordringen; gäldenären råder fortfarande över sin egendom. Bolaget borde därför inte ha försatts i konkurs på ansökan av staten med stöd av ifrågavarande skattefordran vilken preskriberades redan innan konkursansökan delgavs bolaget. Konkursbeslutet kan dock inte anses ha uppenbart stridit mot lag. Inte heller i övrigt har bolaget visat någon omständighet som kan föranleda resning.

HD avslår resningsansökningen.

HD (JustR:n Svensson, Munck och Lennander) fattade följande slutliga beslut: Till stöd för sin resningsansökan har bolaget åberopat att bolaget hade ett löfte om tillskott från sin ägare och följaktligen inte var insolvent, att skattefordringen preskriberats d 31 dec 1997, så att staten därefter inte var behörig att ansöka om konkurs, och att skatteskulden i vart fall betalats d 23 jan 1998.

De nämnda omständigheterna var åberopade i underrätterna. Resning kan således beviljas endast om den rättstillämpning som ligger till grund för konkursbeslutet uppenbart strider mot lag. I detta sammanhang aktualiseras skattefordringens preskription.

Riksskatteverket har i ett yttrande över resningsansökningen godtagit att skattefordringen preskriberades d 31 dec 1997 men anfört att konkursbeslutet var riktigt eftersom statens konkursansökan ingavs före preskriptionen, varigenom skattefordringen hade säkerställts. Verket har tillagt att konkursbeslutet följer praxis.

I enlighet med statens inställning i såväl konkurs- som resningsärendet samt med en dom från länsrätten i Stockholm d 14 april 1998 i mål S 2476-97 avseende bolagets skatteskuld får skattefordringen anses ha preskriberats d 31 dec 1997.

Enligt 10 § lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m m innebär

preskription att åtgärder för att få betalt för en fordran inte får vidtas. Har fordringen innan preskription inträtt helt eller delvis säkerställts genom sådan åtgärd, får dock denna fullföljas efter preskriptionstidens utgång.

I lagens förarbeten uttalade departementschefen att det bör ankomma på kronofogdemyndigheten och andra statliga myndigheter att självmant beakta preskriptionsbestämmelserna för offentligrättsliga fordringar. Vidare uttalades: "Så länge som preskriptionstiden inte har gått till ända kan utmätning och andra exekutiva åtgärder ske i vanlig ordning. Det är tillräckligt att utmätning ägt rum inom preskriptionstiden. Därpå följande exekutiva åtgärder, t ex försäljning av egendom samt fördelning och redovisning av medel, får äga rum efter preskriptionstidens utgång. Staten har även rätt till utdelning i konkurs för skattefordran om staten före preskriptionstidens utgång har gjort konkursansökan eller, om den skattskyldige har försatts i konkurs på annans ansökan, före denna tidpunkt har bevakat fordringen i konkursen." (Prop 1981/82:96 s 42.)

Enligt de uttalanden som gjorts i lagförarbetena har således avsetts gälla att redan en ansökan om att gäldenären skall försättas i konkurs skall betraktas som att skattefordringen säkerställts, under förutsättning att konkurs följer på en sådan ansökan. Några skäl för det betraktelsesättet har inte angetts och detta framstår inte som invändningsfritt med hänsyn till att en konkursansökan inte berövar gäldenären hans rådighet över sin egendom. Det kan emellertid förmodas att betraktelsesättet tar sin utgångspunkt i återvinningsreglerna, vilka innebär att eventuella förfoganden från gäldenärens sida över egendomen till nackdel för borgenärerna i stor utsträckning kan återvinnas till hans konkursbo, och att en konkursansökan så till vida har ansetts kunna tilläggas den innebörden att skattefordringen säkerställts.

Med hänsyn till den vaghet som präglar den aktuella lagbestämmelsen kan motivuttalandena inte betraktas som stridande mot lagens ord utan får anses rymmas inom en möjlig tolkning av dessa. Det får anses framgå av Riksskatteverkets uppgifter att det numera också är en vedertagen praxis att en ansökan om konkurs anses innebära att fordringen säkerställts i den aktuella bestämmelsens mening, en ordning som uppenbarligen också har praktiska fördelar bl a eftersom det annars skulle kunna bero av slumpen om preskription inträder innan konkursansökningen hinner behandlas. Anledning saknas därför att nu ge bestämmelsen en annan tolkning än den som antagits i praxis.

På grund av det anförda avslår HD resningsansökningen.

Referenten JustR Håstad, med vilken JustR Danelius instämde, var skiljaktig vad gäller motiveringen och anförde: Jag instämmer med majoriteten fram till och med stycket som slutar med orden "efter preskriptionstidens utgång". Därefter anför jag:

Eftersom skattefordringen var preskriberad d 31 dec 1997, har bolaget enligt 10 § skattepreskriptionslagen kunnat försättas i konkurs endast om konkursansökningen säkerställt statens fordran.

Det finns uttalanden i förarbetena till skattepreskriptionslagen som visar att avsikten varit att redan en konkursansökan skall vid tillämpningen av 10 § i denna lag anses utgöra en åtgärd som helt eller delvis säkerställer en skattefordran (se prop 1981/82:96 s 42). Frågan är emellertid om en sådan ståndpunkt är förenlig med lagens ordalydelse.

Genom ett beslut om utmätning av viss egendom eller om konkurs säkerställs statens fordran på betalning i den utmätta egendomen respektive i det som hör till konkursboet. Exekutionen kan enligt undantagsregeln i 10 § därefter fullföljas med utdelning till staten i enlighet med förmånsrättsordningen. Motsvarande gäller om staten har fått panträtt i gäldenärens egendom före preskriptionen (se 12 § skattepreskriptionslagen). En konkursansökan berövar

emellertid inte gäldenären rådigheten över sina tillgångar, låt vara att ansökningen är utgångspunkt för återvinningsfrister. Med hänsyn härtill kan en skattefordran inte anses säkerställd redan genom att en ansökan gjorts om gäldenärens försättande i konkurs.

Rättsläget kan emellertid inte betraktas som så entydigt att det finns skäl att anse den rättstillämpning som ligger till grund för konkursbeslutet uppenbart strida mot lag.

Resningsansökan skall därför avslås.

HD:s beslut meddelades d 6 juni 2000 (mål nr Ö 3217-98).

Sökord: Resning; Preskription; Skattefordran

Litteratur:
